

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**R. P. D. Ioannis Ivsti Lanspergii, Natione Bavari, Illvminati
Ac Religiosissimi viri, Carthusiae Coloniensis ante annos
centum Vicarii, & Magistri Nouitiorum laudatissimi Opera**

In Qvinque Tomos Distributa, à mendis expurgata, veteri integritati
restituta, & indicibus locupletata

De Tempore

Landsberg, Johannes Justus

Coloniae Agrippinae, 1631

Dominicæ Palmarum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47044](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47044)

infamia. Quintum fuit pro malis bona retribuere, pro conuitijs reddere instructionem, pro persecutionibus beneficia, pro malevolentia benignitatem & charitatem. Hæc sunt arma sanctissima, quibus omne genus hostium expugnatur, atque inuidia sternitur. Quid tibi nocet vermicule, si contumeliam tibi quis irrogat? An soli tibi irrogatur? Nonne Christus contumelias pertulit & tacuit? Nunquid tu vis esse Christo aut melior aut dignior? Christus patitur & tacet, & tu quæris vindictam? Legimus de quibusdam philosophis, qui ingenti mansuetudine præditi iniurias ac contumelias non minus fortiter, quam æquanimiter tolerarunt. Quapropter cum quidam à vilissimo quodam homine conuitium pateretur, interrogatus quomodo hoc tolerare posset: Si, inquit, asinus pede me calcasset, nonne tolerarem? Non ergo tolerabo ab homine, quod ab asino tolerandum erat? Sic ethnicorum philosophi virtuti studebant, quibus tamen nulla erat reposita corona iustitiae à Deo percipienda, quandoquidem finem, in quem opera aut virtutes suas dirigerent, nesciebant: & nos Christiani, quibus, si vel calicem aquæ frigida cuiquam tribuamus, merces aeterna à Deo retribuitur, nõ

Math. 50.

anhelabimus ad virtutes? Charissimi igitur filij parum est quod de philosophis legimus, quorum virtutes sunt, vt opera mortua. Nobilius habemus exemplar in Christo Domino nostro omnium virtutum, quod imitemur, non solum ad utilitatem nostrã, sed etiam, imo multò magis propter voluntatem eius, & ad honorem ac gloriam ipsius, qui est benedictus in secula, Amen.

DOMINICA PALMARVM EPISTOLA BEATI Pauli Apostoli ad Philipenses II.

Hoc sentite in vobis quod est in Christo Iesu. Qui cum in forma Dei esset, non rapinam arbitratus est, esse se aequalem Deo, sed semetipsum exinanivit formam serui accipiens, in similitudinem hominum factus, & habitu inuentus vt homo. Humiliauit semetipsum, factus obediens usque ad mortem, mortem autem crucis. Propter quod & Deus exaltauit illum, & donauit illi nomen, quod est super omne nomen, vt in nomine Iesu omne genua flectatur, caelestium, terrestrium & infernorum. Et omnis lingua confiteatur, quia Dominus Iesus Christus est in gloria Dei Patris.

PARAPHRASIS IN EANDEM EPISTOLAM.

Lectio huius epistolæ Christi explicat humilitatem & patientiam, quibus per passioem à Patre exaltatus est ad gloriam, ad cuius imitationem hic inuitamur. Quare congruè huic Dominicæ est applicata. Dicit itaque Apostolus: Hoc sentite in cordibus vestris, hunc sentiat anima vestra affectum humilitatis & patientiæ, qui in Christo Iesu iuxta humanam naturam fuit, vt quemadmodum ille humillimus, patientissimisque fuit, nec quæ sua, sed quæ aliorum erant, quæ fuit, ita vos quoque in vobis hunc animum sentiat ad humiliationem, charitatem, patientiamque pacatissimum.

Math. 11.
Zach. 9.

Hic nanque Christus cum in veritate Deus esset, vnus cum Patre essentia atque nature, non rapinam arbitratus est, hoc est, non vsurpatione rei esse credidit alienæ, si quod verè est, assentit se æqualem Deo. Et quamvis hoc ita sciret & tantus esset, exinaniuit tamè semetipsum, formam serui accipiens. Non reliquit quod habuit & quod fuit, sed quam ante non habuit naturam humanam, assumpsit. In similitudinem hominum factus, nec tamen hominibus tantum similis, sed verus etiam homo, pura non amittens quod erat, & assumens quod non erat, sustinens omnes indigentias, molestias, infirmitatesq; hominum absque peccato, hoc est, passibilitatem, non vitia. Et habitu, id est, exteriori manifestatione visibilem se atque sensibilem exhibens, vt eum qui creditur & est Deus, videtur tamen sentiturque ac creditur simul homo. Hic Christus humiliavit quidem semetipsum, & factus obediens Patri secundùm naturam humanam, vt quemadmodum per Adæ inobedientiam perieramus omnes, ita eius obedientia saluaremur. Fuit autem non leuiter obediens, sed vsque ad mortem: nec ad quancunq; mortem, sed ad mortem crucis, hoc est, ad dolorosissimam, acerbissimam, ignominiosissimamque mortem. Cuius rei gratia, quia ita se, cum tantus esset, humiliavit, vt vltra humiliare non posset, ideo Deus quoque adeo exaltauit illum, vt vltra aut magis exaltare non posset. Nam donauit illi nomen, quod est super omne nomen, vt scilicet Christus homo, quomodo est, ita vocetur quoque Deus. Et quanquam ab exordio incarnationis hoc illi dederit Pater, post resurrectionem tamen & ascensionem illius, tunc primum rectè satisq; mundo manifestatum innouit, vt in nomine Iesu Dei & hominis omne genu flectatur, omnis potestas se humiliet atque subiciat, cælestium, terrestrium & infernorum, hoc est, Angelorum, hominum & dæmonum, & omnis lingua, id est, vniuersa creatura, quæ Dei habet agnitionem, confiteatur vltro, quia Dominus Iesus in gloria est Patris, eiusdem maiestate, natura & gloria coequalis. Videsne quam expresse reuerentiam Christo dicit exhibendam, tam confessione interna siue mentali, siue (vbi ita expedit) etiam vocali, quam corporali quoque genuflexione seu adoratione? ne Erasimiani & Lutherani dicant internam sufficere pietatem erga Deum, tamen si corpore aut in homine exteriori nihil exhibeatur, quasi anima tantum, non corpore etiam esse deberemus Christo subiecti, aut quasi corporis humiliatione non esset nobis Saluator noster agnoscendus, cum non animam tantum, sed corpus & animam creauerit, redemerit & saluator sit.

EXEGESIS EUANGELII DOMINI
nica Palmæ in, Mathei XXI.

IN hac Dominica multa in officio diuino miscentur tristibus læta. Sequatur enim cum palmis processio, qua primo Christi gloriosum introitum in Hierusalem significamus. Nunquam enim ante maiori laude & honore à turbis exceptus est Dominus Iesus quam hæc die, quando vltimo Hierosolymæ fines ingressus est, & iam iuxta figuram legis agnus in Pascha immolandus à grege separatus est. Rogo igitur vos, vt attente audiat, quanto honore, & plausu, cum palmis & laudibus receptus sit, vt edma-
git

Rom. 5.

Augustin.

Exod. 12.

gi vos moueat, quæ sequetur eius passio ad compunctionem, cum audieris eum, qui cum tanta gloria & fauore introductus fuit in urbem, post dies paucos capi, ligari, ex di, flagellari, atq; vt omnium flagitiosissimum extra urbem cum ignominia maxima eijci. Processionem verò sequitur Missa, in qua fere omnia tristitiam compassionemque excitent, puta tristitia ipsa valde. Sic in hac vita quoque nos viraque circundant, vt sola non eueniat tristitia, neque sola læta, sed miscentur, vt ex altero alterum fiat tolerabile, & rursus ediuerso quod dulce foret & abductiuum à Deo, alterius amaritudinis conspersum non adferat homini periculum.

Cum appropinquasset Iesus Hierosolymam, & venisset Bethphage ad montem Oliueti, misit duos discipulos, dicens eis:

Hierusalem ciuitas multa olim habuit nomina, nec semper vt in Evangelio hic Hierosolyma vocata est. Nam quantum hic nostro congruit proposito, prima dicta est Salem à filio Noe religioso & bono Sem, qui eandem terram adificasse, & primus in ea regnasse. Cui assertioni si quis contradicere volēs eam à Melchisedech constructam, nihil obstat. Siquidem Sem, idem vocatus est quoque Melchisedech: vnde nō duo, sed idem est homo. Deinde vocata est Iebus, vel ab eo qui ampliozem eam ciuitatem extruxit, sic vt quidam putant, vocato, vel ab Iebusais habitatoribus ciuitatis. Inde accidit vt ex compositione vtriusque nominis tandem vocata sit Hierusalem, quasi Iebusalem. Porro à Salomone, quem urbem hanc triplici scribitur cinxisse muro, nouissime vocata est Hierosolima, quasi Hierosolomonia. A poetis verò & historicis ethnicis vocatur plerunque Solyma per abbreviationem. Quum igitur Dominus huic appropinquaret ciuitati, & venisset Bethphage, hoc est, ad pagum seu villam sacerdotum, iuxta radicem montis Oliueti sitam, quæ distabat ab Hierusalem (vt fertur) vna miliari, misit discipulos suos. Veniebat tunc ex Bethania Dominus, quo die precedenti, hoc est, sabbatho gratissimus suauissimusque hospes aduenit. Cui conuiuium deuotissimæ mulieres Martha & Maria Magdalena intruxerant in domo Simonis leprosi, vbi Lazarus à morte resuscitatus vnus fuit ex discumbentibus. In hoc conuiuio Maria Magdalena suauissima, & indeficibili deuotione plena vnguentum præciosum effuderat super caput ipsius Domini Iesu recumbentis. Inde ergo venit Iesus altera die ad Bethphage iuxta montem Oliueti, id est, oliuis confitum: vnde misit duos discipulos, vt creditur, ex Apostolis. Sæpe legitur Dominus duos simul misisse. Nam & ad prædicandum misit binos & binos, ad commendationem socialis vitæ.

Itē in castellum quod contra vos est, & statim inuenietis asinam alligatam, & pullum cum ea: soluite & adducite mihi. Et si quis vobis aliquid dixerit, dicite: Quia Dominus vobis opus habet, & confestim dimittet eos.

Hierusalem castellum vocat, vel propter loci munitionem (hanc enim Salomon triplici cinxisse muro scribitur, & turribus erat centum septuaginta-

Ioan. 9.
Matth. 16.
Luca 19.
Marc. 11.
Hebr. 12.

Genes. 14.
Melchise-
dech quis fu-
erit.
Iosue 7.
Ierusalem
vnde ortum
habeat.

1. Reg. 1.
Iudic. 9.

1. Esdræ 1.
Hieron.

Ioan. 11.

Marc. 8.
Luca 10.
Luca 9.

HH ptuagin-

Lib. 1. Antiq. Iudic. 6. **42**
 ptuaginta quatuor munita, teste Iosepho, absque turribus, quas Herodes
 construxerat) quia vt castrum videbatur & edificata, aut propter inhabitandi-
 um iniquitates despectiue eum castellum nominat. Contra vos est, v. l. ex
 Ioan. 16. oppositione loci erat e regione Apostolorum situm. Vel, contra vos est, id
 est, contrarium vobis. Me enim magistrum vestrum & Dominum persequi-
 tur ad mortem. Vos autem me amatis, ideo contraria sunt studia huius
 studijs vestris. Et statim inuenietis asinam alligatam, & pullum eius. Asina
 hęc & pullus in vsam erant pauperum, qui propria non habebant iumenta,
 in quorum numerum humilissimus Dominus semetipsum constituit, vt
 Marc. 1. verus agnosceretur paupertatis amator. Pullus asinę dicitur, quia de illa
 Lucę 19. asina natus, super quo nemo hominum federat. Soluite & adducite mihi.
 Et si quis aliquid vobis dixerit, Quare soluitis? dicite: Quia Dominus his
 opus habet, non dicit Dominus noster, nec Dominus vester, sed simpliciter
 Dominus, pura vniuersorum, rex Christus & Messias. Et confestim dimitte-
 ter eos, vbi dixeritis me illis iudicare. Non incongruum fuit humilitati
 Esaię 42. Christi se Dominum appellare, tameti Dominum nomen sic indeterminat
 positum Deo si soli proprium, sicut per Esaiam loquitur: Ego Dominus.
 Hoc est nomen meum, qua hodie ad consolationem & instructionem cre-
 dentium verbis & factis, tum suis, tum aliorum maiestatem suam voluit
 declarare. Hodie namque cum magnis laudibus & gloria introductus fuit
 in Hierusalem: hodie quoque mox vbi templum intrauit, eiecit ementes
 & vendentes de templo, sicut is qui potestatem habet.

Hoc autem totum factum est: vt adimpleretur, quod di-
 ctum est per Zachariam prophetam, dicentem: Dicite filie
 Sion: Ecce rex tuus venit tibi mansuetus sedens super asinam
 & pullum filium subiugalis.

Dicite filie Sion, id est, populo Hierusalem. Sic enim filie nomi-
 ne congregatio populi consuevit vocari in Prophetis. Dicitur autem filia
 Sion, propterea quod templum Domini habitatioque regis erat in monte
 Sion. Bene quoque dicitur filia, non quod hoc dulci amabiliq; vocabulo
 Matth. 23. digna fuerit Hierusalem, quę occiderat prophetas & Dominum propheta-
 rum parabat occidere, sed dicitur filia propter multiplicia beneficia,
 Lucę 15. quę huic populo sunt exhibita, propterque paternum suum affectum quem
 nunquam destitit huic plebi impendere. Ecce rex tuus venit tibi mansuetus, hoc
 Zach. 9. est, humilis, & sine strepitu ac pompa tibi veniet, non aureo curru vectus,
 nec equo nobili, sed sedens super asinam pacis & tranquillitatis amicam,
 & super pullum filium subiugalis, scilicet asinę sub iugo domitę aut assue-
 tę. Nisi inuidia fuissent excecati Iudęi, intellexissent Christi aduentum su-
 & humilitate, iuxta hanc Zacharię prophetiam, quę in nostra translatio-
 ne, qua vtitur Ecclesia, & est Hieronymi, sic legitur: Exulta satis filia Sion,
 iubilans filia Hierusalem. Ecce rex tuus venit tibi iustus & Saluator: ipse pae-
 per, & ascendens super asinam, & super pullum asinę.

Euntes autem discipuli, fecerunt sicut pręcepit illis Je-
 sus

sus, & adduxerunt asinam & pullum, & imposuerunt super eos vestimenta sua, & eum desuper sedere fecerunt.

Supposuerunt Domino vestes suas, quo mollius honestiusque Dominus sederet. Videant hic qui bona studia operaque calumniantur, quasi nihil possit Deo placere ab eodem non præceptum, qui dicunt omnia adinventiones esse humanas, quæcunque non iussa sunt in Scripturis. Siquidem Apostoli iussi, vt adducerent asinam & pullum, hoc ipsum fecerunt: sed hoc non solum fecerunt, verum etiam quod non fuerant iussi, fecerunt, quia vestimenta sua Domino supposuerunt, & acceptum tamen nihilominus hoc Christo fuit. Non putamus autem absurdum, aut inconueniens, quod Christus Dominus noster, in tam breui itineris spatio primo asinæ, deinde pullo insederit, cum ob mysticam significationem ita voluerit vt utroque. Nam per asinam primo sedens populum significabat Iudaicum sibi subiectum, atque legi Moisaicæ subditum, ad se pertinere: deinde gentes absque fræno & lege petulanter viuentes, per pullum voluit significari lasciuientem. Qui tamen cum sessorem recepit super se Christum, & ipse mansuetus factus est. Itaque ex utroque populo, vnum populum, vnamque Ecclesiam sibi acceptabilem facere volens, sibi subditam atque subiectam, id in duobus ijs iumentis significari voluit. Et idcirco conijcitur primo sedisse super asinam, quæ populum significat Iudæorū. Cui ipse primum, deinde Apostoli quoque prædicarunt, antequam ad gentes se conferrent. Veruntamen non ignoro, quod ab alijs putatur quibusdam primo sedisse super pullum, formantibus sibi rationes quasdam, quod eorum iudicio relinquo. Incertū est enim super quo primo sederit. Et in hac re profecto parum nobis opus est inuestigare, super quo sederit iumento primum. Satis est nobis scire quod vtrumque sit illi adductum, & quod probabiliter creditur, super utroque sederit. Nam Zacharias de asina meminit. Et Euangelistarum nonnulli de pullo referūt. Porro Mattheus refert adductos ad dominū asinam & pullum, & Apostolos imposuisse vestimenta super eos, Christumque desuper sedere fecisse. Quo satis innuitur super utroque sedisse horis successiuis.

Plurima autem turba strauerunt vestimenta sua in via. Alij autem cadebant ramos de arboribus & sternebant in via. Turbæ autem quæ præcedebant & quæ sequebantur, clamabant dicentes: Hosihahna filio Dauid, benedictus qui venit in nomine Domini.

Audientes Christum venturum populorum turbæ, quæ ad festum venerant, propter signum magnum quod audierant illum fecisse in Lazaro, exierunt eidem obviam circumdantes eum, vt alij præcederent, alij sequerentur. Fecerunt autem triplicem illi honorem. Siquidem nonnulli cadebant ramos oliuarum de arboribus, & sternebant ei in via. Alij sua exuebant vestimenta, & prosternebant in via. Alij ramos oliuarum gestabant in manibus. Turbæ autem quæ præcedebant & quæ sequebantur, clamabant: Hosihahna filio Dauid, id est, cantabant filio Dauid, hosihahna, quod est: Salua obsecro, aut Saluum me fac obsecro. In hoc igitur quod dicit Euangelista

HH 2 lista

lista cantatum filio Dauid hosihahna, vult dicere Christo' attributam potestatem saluandi, & ab eodem postulatam salutem. Aut si ita construitur, vt turbæ dixerint hæc tria verba, voxque Iudæorum sit Hosihahna filio Dauid, sensus est: Nos dicimus filio Dauid: Hosihahna, postulantes ab eodem salutem. Iudæi enim Christum expectabant ex genere Dauid, ideo nominarunt eum, quando Christum voluerunt dicere, filium Dauid. Hieronymus dicit: Hæc significare voluerunt, quod aduentus Christi salus sit mundi. Benedictus qui venit in nomine Domini, id est, benedicatur siue laude dignus habeatur, qui venit in nomine Domini.

Hieron.

Et quum intrasset Hierosolimam, commota est vniuersa ciuitas, dicens: Quis est hic? Populi autem dicebant: Hic est Iesus Propheta à Nazareth Galilææ.

Neque enim viderant Dominum Iesum ante sic venientem, nec tantas audierant laudum exclamaciones à turba. Quare dicebant: Quis est hic? Admirantes insolitum concursum, turbæque cum laudibus gaudium, atque adeo puerorum clamantium in templo dicebant: Quis est hic? Turbæ autem dicebant: Hic est Iesus à Nazareth Propheta. Quam iucundum, quamque suauis est audire de gloria Domini, quam gratulantur pia omnium corda Domino Iesu, quod sic honore tanto exceptus est. At vero quam triste est videre, quod tam breuis hæc gloria fuerit, quæ ilico mutabatur in tristitiam. Nam quem sic gloriose videmus introduci, sero iterum exire videbimus ciuitatem. Neque enim quispiam erit amicorum eius, qui audeat illum recipere hospitio propter metum Iudæorum. Itaque turba Christum laudante, & hymnos dicente, pueris quoque in templo hosihahna clamantibus, sola pharisæorum colluies inuidia tabescit. His enim illia rumpobantur, quod turbam sic affectam Christo cernerent, quod tantum illi videbant honorem fieri, quod denique pueros in templo audiebant Christum laudantes (quod multis eorum præter ætatem vsu venerat, quo maior fieret diuinæ maiestatis offensus) & clamantes: Pax in cælo & gloria in excelsis.

Lucæ. 9.

Videntes autem principes sacerdotum & scribæ mirabilia, quæ fecit, & pueros clamantes in templo, & dicentes, Hosihahna filio Dauid, indignati sunt & dixerunt ei: Audis quid isti dicunt? Iesus autem dixit eis: Vtique. Nunquam legistis: Quia ex ore infantium & lactentium perfecisti laudem.

Psal. 8.

Luc. 19.

Et alius Euangelista addit. *Dico vobis: Si hi tacuerint, lapides clamabunt.* Quod ita factum est. Siquidem in eius morte, dum non solum pueri, sed omnis etiam turba taceret ab eius laude ac confessione, lapides (dum petra scissæ referuntur) clamabant. Postremò vide quam omnia sincere egerit. Non ceptus tot laudibus & honoribus, dum ingressus in templum videret e mentes & vendentes versari in templo, & auaritiæ huiusmodi quæstus ibi agi, zelatus cathedras vendentium, mensas, numulariorumque euertere, & genus omne hominum huiusmodi eiecit de templo, dicens non hæc iuscemodi esse vsibus domum Patris sui applicandam, sed orationi. In hæc disticamus adulationes, laudes, honores, beneficia; nulla suscipere ab hominibus.

Matth. 27.

Marci 11.

nibus, propter quæ postea cogamur à recto itinere, aut à iustitia declinare. Si mens nostra erecta ad Deum, & constans in omni virtute, vt si aliter fieri non potest, Deo placuisse nobis satis sit, tamen hominibus displiceamus. Quid enim nobis de opinionibus aut fauoribus hominum, quando illuc respiciendum est maximè, ne extra gratiam simus Dei? Praestat nullum habere hominem amicum, quam offensum nobis habere Deum, cui laus, honor & gloria per infinita secula seculorum, Amen.

SERMO IN EADEM DOMINICA.

Multiplex turba Christo occurrens quid nos doceat.

Benedictus qui venit in nomine Domini, Matthæi XXI. Gloriosum hodie legimus Domini Iesu introitum in Hierusalem cum multis laudibus & honoribus populi. In illa autem processione triforem inuenio conditionem hominum. Quædam enim pars hominum, puta turba ipsa, honorem Domino exhibebant, & cupientes eum laudare, filium vocant Dauid, & regem Israel. Itaque fecerunt, quantum potuerunt. Parua tamen fuit hæc laus Christi. Quid enim magnum erat filium esse regis Dauid, atque de nobili regio stemmate descendisse, qui Dei est verus atque viuus Filius, cum eodem sempiternus in diuinitate? Nec suprema est laus regem esse populi, qui in cælis rex est angelorum, vniuersorum, & quæ in cælis, & quæ in terris sunt, Dominus. Tamen si eorum verba pensentur, etiam nescientes ordinate Spiritu sancto, verba eorum altius, quam putabant, laudauerunt eum. Si quidem clamantes ei Hosannah, quid aliud, quam Deum dixerunt? Ab eo enim quærebant optabantque sibi salutem tribus, eam scilicet, non quæ est in terris, sed quæ est in excelsis. Huius itaque populi pia fuit deuotio. Seruiebant enim ei, quomodo potuerunt. Nam alij de arboribus cædebant ramos. Alij ramos sternebant in via, per quam gradi habebant. Alij portabant ramos arborum in manibus circummigrantes & præcedentes eum. Alij exuentes vestimenta sua sternebant in via. Reliqua turba acclamationibus seruiebat laudum & obsecrationibus. Secunda pars hominum erat Pharisæorum, Scribarum & Legis peritorum, qui Christum odiebant, eique detrahebant. Horum paucos reor exisse extra ciuitatem in occursum Domino. Neque enim deuoti erant Domino, nec illum reputabant honore dignum: ideo illum non solum non laudare venerunt, sed etiam eum carpebant, stimulabant, arguebant, eique insidiabantur & detrahebant. Et hoc faciebant maximè, dum eum obseruant, dum tentant sermonibus, atque ei detrahunt coram plebe. Quapropter cum nunc turbam, cum discipulos, tum denique pueros ei audirent acclamantes, quam putatis tunc torquebantur acriori inuidia & dolebant? Tunc enim inter se loquebantur: *Videtur quia nihil proficiunt, laborantes & consultantur contra eum? Ecce mundus totus post eum abiit.* Quid miramini, quid doletis? Pharisei cæci? Num plangitis, quod Christum sequitur mundus, per quem vniuersus factus est mundus? Quare si nihil proficitis, non cessatis igitur à tot persecutionibus, insidijs & detractionibus, quandoquidem, vt ipsi dicitis, malitia vestra nihil proficit, nec tanta est vobis astutia, vt quod doletis, possitis auertere. Quidam tamen, de turba Pharisæorum Christo dicebant: *Magister increpa discipulos tuos & turbas te*

Turba quæ hodie Christo exhibuit.

Luc. 19.

Matth. 21.

Luc. 19.

Matth. 21.

Luc. 19.

Matth. 21.

Luc. 19.

Matth. 21.

Luc. 19.

Matth. 21.

Luc. 19.

Matth. 21.

Luc. 19.

Matth. 21.

Luc. 19.

Matth. 21.

Luc. 19.

Matth. 21.

Luc. 19.

Matth. 21.

Luc. 19.

Matth. 21.

Luc. 19.

Matth. 21.

Luc. 19.

Matth. 21.

Luc. 19.

Matth. 21.

Luc. 19.

Matth. 21.

Luc. 19.

Matth. 21.

Luc. 19.

HH 3 lau-

laudantes. Quasi dicant: Neque enim decet te hæc sustinere. Nam si (vt apparet) vis iustus & sanctus es, hos plausus vilis plebeculæ, & turbæ sine iudicio clamantis non deberes sustinere. Vide hic Iudæorum dementiam. Dominum magistrum vocant, & tamen arguunt eum, docentque. Nam volunt discipulos & turbam per eum à clamoribus compescendam. In qua re nonne prudentiores se magistro constituunt? Aegrè ferebant reuera Christi laudes, & sibi, quicquid æstimationis honorisve Christo accessit, detractum putabant. Hæc igitur dicentes, non Christi modestiam zelabantur, sed inuidiæ & ambitioni suæ morem gerebant. Tria enim sunt, quæ laudatos, & Phariseos hic in Christi laudibus torquebant. Primum, quod turbæ dicebant eum benedictum, cum ipsi eum peccatorem iudicarent. Scimus, inquit, quia hic homo peccator est. Secundo, quia dicebant eum regem, quem ipsi ne nobilem quidem æstimabant, dicentes eum à Galilæa fabrum & fabri filium. Tertio, quia turbæ dicebant eum venisse in nomine Domini. Ipsi verd non arbitrabantur eum venisse à Deo, sed in principe demoniorum, cuius virtute, si quid miraculorum faciebat, perficeret. Tercia pars huius populi in hac processione fuit ipse Dominus Iesus, qui quantum non oblectaretur plausu & gloria mundana, testatur hoc, quod inter laudes canentium, ciuitatis ipsæ excidium fleuit. Miserabatur enim ciuitatem Hierusalem, quod tam misere erat vastanda, & habitatoribus trucidatis vacuanda. Qua ex reliquet parum illum de honore sibi exhibito cogitasse, qui animarum flebat excidium. Haudquaquam tamen ociose hoc factum putemus, quod honori & laudibus externis fletum ipsæ coniunxit. Sæpius enim ante Hierusalem ingressus est, & quandoque voluit, compassionem potuit & fletum tristitiamque aduocare. Neque enim ei, quomodo nobis dominabantur passionibus, sed ei seruiebant. Igitur quando voluit, sensit, quando noluit, à se iterum repulit. Quod ergo hoc tempore lamentum super Hierusalem accepit, non propter se, sed propter nos fecit. Illi enim quid conferre aut nocere poterant laudes humanæ? Sed videt, quid nobis noceant.

Laudatus ab alijs ne extollatur, quid agere debeat.

Prover. 1.

Eccle. 11.

Lucæ 19.

Prover. 14.

Quamobrem ipse fecit, quod nos facere docuit, si quando in gloria aut plausu hominum fuerimus constituti, ne gloria nos mundana extollat. Debetis namque tunc tristitia ad memoriam reuocare, quam viles scilicet sumus, quam fragiles, quam mortales, quam paucis rectè cogniti, qui non meliora, quam par est, de nobis sentiant, quam continuè rebelles & ingrati simus Deo. Quod certè si faceremus, parum tunc nos delectarent fauor & honor mundanus. Scriptum namque est: *Prosperitas stultorum perdit eos*. Et rursus, ne prosperitate iustitia nostra labefacteretur, admonet nos Ecclesiasticus dicens: *In die bonorum ne immemor sis malorum*. Docuit quoque in hoc suo fletu, Hierusalem non solum gaudio intendere dicens: Si cognouisses & tu, quæ tibi ventura sunt, mecumque ea expenderes, non gauderes adeo, viles, sed mecum etiam feres. Deinde docuit nos in nulla fortuna, felicitateve gaudere terrena. Nihil enim in hoc mundo ex omni parte est beatum, sed omnia amaritudinibus mixta. *Risus enim dolore miscebitur, extremaque gaudij luctus occupat*. Quare scitum est illud Boetij dictum: *Anxia res est humanorum conditio bonorum, & quæ vel nunquam tota proueniat, vel nunquam*

VI
21

quam perpetua subsistat. Huic census exuberat, sed est pudori degener sanguis. Hunc nobilitas notum facit, sed angustia rei familia inclusus mallet esse ignotus. Ille viroque circumfluus vitam celibem desert. Ille felix nuptijs, orbis liberis, alieno censum nutrit heredi. Alius prole lætatur filij, filiarum delictus mœstus illachrymatur. Idcirco nemo facile cum fortunæ suæ conditione concordat. Inest enim singulis, quod inexpertus ignorat & expertus exhorreat. Quapropter nullis fortunæ blanditijs, nullis munitæ felicitatis auspicijs, est fidendum. Qui hodiè sanus, cras mortuus est. Qui hodiè dives, cras in egestate est. Qui dominabatur paulo ante, nunc seruit. Vide præterea, quod rami oliuæ præferuntur Domino Iesu, quod quam in se, quam congruè fiat, significatio mystica declarat. Oliua namque & pacem & misericordiam significat. Siquidem dum diluuiò factò Dominus terræ voluisset reconciliari, antequam Noë exire auderet arcam, columbam emisit ex arca. Quæ rediens, in ore portauit ad Noë ramum viridum oliuæ, quo pacatum Dominum Noë intellexit. Sic hoc etiam die, quam dies accederet suæ passionis, qua inter Deum & hominem perpetuam facturus erat pacem Christus, nos ex ingenti suæ misericordia & compassione ab æterna damnatione redempturus, Spiritu sancto ordinante præferentem ramos oliuarum, quo insinuaretur illum aduenire, qui mediator esset Dei & hominum, Christus Iesus: adesse quoque iam tempus, quo pro nobis seipsum oblaturus hostiam Deo, in sanguine suo perpetuam nobis compararet pacem. Itaque nos simus hi, qui Christo hos portant oliuarum ramos, ut quantum in nobis est, cum omnibus hominibus habeamus pacem, è medio auferentes quicquid dissidiorum, discordiæve proximis nostris possit præbere ansam. Itaque hoc potissimum sacro tempore cum omnibus deat nos redire in gratiam. Neque enim hoc tantum nos curare oportet, ut nobis, sed ut proximis quoque nostris nobiscum tranquilla pax sit. Hoc est, non solum his, qui in nos peccauerunt, oportet nos indulgere, charitativè impendere, sed hos etiam, qui nobis insensiti sunt, debemus nobis reconciliare. Deinde egenis cunctis, id est, illis, qui pane, consilio, auxilio, opereve alia quacunque nostra indigent, simus compassiui & misericordes, scilicet non solum lingua, sed opere etiam & veritate, subueniendo, consolando, suadendo, & quacunque pietatis officia exhibendo. Hoc facientes, ante Christum ramos oliuarum portamus. Quod si pariter veterem exuimus hominem, ea damnantes, quæ olim quærebamus, contemntes ea, quæ dileximus, & quibus cum dilectatione inhaesimus, nobis eadem subtrahentes, tunc vestes nostras exuimus, ut per quæ peccauimus nos ipsos, comitemusque nostrum quærentes, nunc item Christo nos subicientes eidem per illa seruiamus. Est præterea aliud, quod possit per vestes significari, puta temporalia bona. Vestis enim, quam induimus, nec infimum, nec supremum corporis tegit. Sic temporalia nec principium, nec finem vitæ hominis consolantur. Nemo enim aliter, quam nudus egreditur de utero matris, nemo aliter, quam nudus in terram reuertitur. Omnia igitur temporalia, neque principium, neque finem vitæ nostræ tegunt. Illa igitur exuere debemus, & ad pedes Christi, hoc est, infirmis Christi mem-

Oliua mystice quid. Gen. 9.

Hebr. 9.

Roman. 12.

Math. 5. Luc. 9.

Coloss. 3.

vestes exuere mystice quid.

Job 1.

bris, puta pauperibus, calamitosis, ac miseris subferre.

Cæterum, de ramis quoque non illud solum, quod diximus, intelligi potest, sed est alia quoque significatio, quæ vobis taceri non debet. Scitis filij multos in Ecclesia Dei fuisse sanctos Dei homines, qui secundum naturam non aliter fuerunt, quam homines, vt nos sumus, mortales, passibiles, & fragiles: secundum vero dona Dei, moribus nobiles, perfecti & virtutibus insignes. Hi itaque in regno Ecclesie fuerunt vt arbores electæ, de quibus frondes virtutum ad imitationem eorundem sunt nobis descendi. Legimus Abraham illum magnum Deo placuisse, atque non solum frondes, sed & fructus suauissimos germinasse. Amputemus nobis inde ramum obedientie, quo ad arduissima quæquæ propter Deum inueniamur semper parati. Ramum mansuetudinis à Mose & Dauid petamus. Ramum patientie accipiamus à Iob viro recto & simplici. Sic in nouo quoque testamento à sanctis Apostolis mundi contemptum, à virginibus castitatem, ab alijs quoque sanctis vendicemus nobis ramos virtutum, quas obuiam Domino venientes ante ipsum feramus. Nemo sanctorum sit, cuius legimus vitam, à quo virtutis aliquid ad ædificationem non suscipiamus. Hoc modo tanquam in nemore Ecclesie, in sylua virtutum deambulantes, virtutes & virtutum exempla coaceruemus, quæ in vsum & profectum nostrum vertentes, tanquam ramos de arboribus castos, Christo portemus in honorem. Filij charissimi, videat vnusquisque vestrum malam suam consuetudinem, quam emendare studeat & cauere. Audistis, quomodo laudes Christo cecinerunt, & hosiahna. Sic vos quoque Christum laudate, Christum adorare, à Christo salutem petite & misericordiam. Scurrilitas, impudicus sermo, aut inhonestus, os vestrum non exeat. Neque enim decet, vt os, quod Deum laudare debet, obscenis aut malis sermonibus polluat. Verum, quid dicam de his, qui tota die blasphemant ad singula verba sua, ad singula mendacia testem Deum inuocant addentes: Per Deum viuum, per Deum sanctum? Est ne hoc contra præceptum Dei: *Non assumes nomen Domini Dei tui in vanum?* Et contra verbum Christi: *Nolite iurare omnino, neque per celum neque per terram, neque aliud quodcumque iuramentum?* Desuescite filij ab hac mala consuetudine. Quomodo in vobis mala hæc consuetudo creuit & roborata est, ita iterum deficiat, & pereat omnino. Bona sic ad hæc volumus, & omnia erunt facilia. Faciat semel homo sibi legem firmam, nullo vquam pacto, & propter rem nullam velle iurare. Statuat simul quoque sibi poenam tolerandam, quotiescunque ex improviso, aut per malam consuetudinem iurauerit. Quæ, inquis, erit poenitentia? Toties dare nummum in elemosynam, aut subtrahere tibi vsum rei alicuius delicatæ, aut orare toties orationem Dominicam. Quam poenitentiam adeo obserues, ac si ita agendi Deo votum fecisses, quotiescunque legem fueris tuam, non iurandi scilicet, transgressus. Faciet enim hæc poena tibi instituta soluenda, vt propositi tui fias memor, nec iures. Verum quid de illis dicemus, qui tota die blasphemant Deum & sanctos, per Christi passionem, per vulnera, per corpus, per sanguinem imprecantes, iurantes & maledicentes? Deinde per sanctum Vitum, per sanctum Hubertum, per sanctum Valentinum, dire execratur? & hoc receptissimum apud nobiles est, quasi nobile & militare sit blasphemare.

Gen. 22.

Num. 12.
2. Reg. 7.
Psalm. 137.
Iob 1.Consuetudo
mala quanto
studio in me-
lius vertenda.
Ephes. 5.Exodi. 20.
Iacob. 5.
Matth. 5.Blasphemia
in Deum &
sanctos eius,
quæ nam ho-
mies sit, in ab-
soluta.

phemare Deum & Sanctos, & nobilior sit, qui dirius maledixerit, aut in Deum sanctosque magis fuerit impius. O miserimos vos & ignobiles, si hæc maxima est virtus vestra, quæ nobilitat vos, vt vix decem proferatis verbis absque blasphemia in Deum & sanctos, absque maledictione, absque iuramento, absque imprecatione & execratione mala. Væ vobis & misera nobilitati vestræ. Melius euenisset vobis, vt nunquam essetis nati. Rogo igitur & moneo vos, vt abstineatis corrigatisque linguas vestras inflammatas à gehenna. Diabolus, credite mihi, sedet in linguis vestris. Neque enim sic impiè execrando & maledicendo possitis loqui, nisi diabolus esset vobiscum. Verum non creditis, quia fortasse Deus singulare cælum pro huiusmodi blasphemis domicellis (vt sic vos nominem) construxit. Quum veneritis, percipietis. Reuera enim sicut viuitis, ita moriemini. Ite igitur, quia hic nobis non vultis credere dehortantibus vos à turpi, lasciuo, voluptuoso, maledico, ebriosoque vestro modo viuendi. Experiamini igitur quid vobis eueniat, & relinquite nobis causam plangendi vos. Neque enim grandis nobis spes erit de felicitate vestra, nisi vera præcedat conuersio, quæ luceat in vita vestra: quandoquidem in peccatis vestris moriemini. Iacob. 1.

Quando enim benefacietis, qui nunquam didicistis benefacere, qui necdum statuitis vos corrigere? Iterum igitur dico: Ex testa parentum vestrorum malè nati, malè educati, malè viuere assueti, malè etiam (nisi singulari vos miraculo Deus muret) moriemini. Hæc non omnibus vobis filij dico, sed diuitibus, nobilibus, sceleratis, concubinarijs, maledicis, & his, qui in continuis peccatis viuentes, sese non corrigunt. Vos autem filij, qui semper estis pauidi, qui pro conscientia vestra vigilatis, qui delictorum fugitis occasiones, qui Deum offendere timetis, Dominum nostrum Iesum Christum cum palmis & oliuarum ramis, in ciuitatem cordis vestri introducite, illi honorem & laudis confessionem offerte, illum nunc in passione & morte ipsius agnoscite, eique compatiens adstate, vt dignetur vos etiam in morte vestra agnoscere, atque ab æternis vos incendijs liberare, qui est cum Patre & Spiritu sancto benedictus in secula, Amen.

Iacob. 1.Ioan. 8.Blasphemis & execrationibus quoniam hoc tempore magis dediti sunt.

II EXE-